

ERDÉLYI GAZDA

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI
EGYLET TULAJDONA.
TELEFON: 158 SZÁM.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET, AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ EGYLET
ÉS A „HANGYA” KÖTELEKÉBE TARTOZÓ SZÖVEGKÉZDEK HIVATA-
LOS KÖZLÖNYE. — MEGJELNIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCZA 10. SZÁM.
TELEFON: 158 SZÁM.

Az E. G. E. tagjai további intézkedésig tag-
díj ellenében kapják. Alapító tagdíj 2000 lel,
rendes tagdíj évi 100 lel, kisgazdák és tiszt-
viselők részére 50 lel.

A lapfelfüggyelő bizottság felügyelete mellett felelős szerkesztő és kiadó:

TÖRÖK BÁLINT
AZ E. G. E. TITKÁRA

Előfizetési díj nem tagok részére:
Egy évre 150 lel Negyed évre 40 lel
Fél évre 75 lel Egyes szám 3 lel

Az alkotmány és az agrártörvény.

A közismert viszonyok és parlamenti küzdelmek között törvényerőre emelkedett új alkotmány 8-ik cikkében foglalkozik az „Átmeneti és kiegészítő intézkedések” címe alatt az ország különböző részeire elfogadott agrártörvényekkel, az erre vonatkozó 131-ik szakasz a következőképpen szól:

Alkotmányos jellegűek és azok maradnak az agrár-törvényeknek az egészben vagy részben kisajátítható, megművelhető földekre, erdőkre és mocsarakra, azok jogi helyzetére, az általajra, az értékelésre, a fizetés módjára stb. vonatkozó rendelkezései, úgy, ahogyan azok az agrártörvények mindegyikének alábbi szakaszaiban meghatározva vannak és amely szakaszok teljes egészükben a jelen alkotmány kiegészítő részét képezik s mint ilyenek nem módosíthatók csak alkotmány revíziójára elírt formák között és pedig:

- itt következik a régi királyságbeli agrárreformra vonatkozó szakaszainak megjelölése;
- alatt a besszarábiai agrárreformtörvény vonatkozó szakaszainak megjelölése;
- az erdélyi, bánáti, kőrösvidéki és máramarosai agrárreformról szóló 1921 július 30-iki törvény 3 (három), 4 (négy), 5 (öt), 6 (hat), 7 (hét), 8 (nyolc), 9 (kilenc), 10 (tíz), 11 (tizenegy), 12 (tizenkettő), 13 (tizenhárom), 14 (tizennégy), 16 (tizenhat), 18 (tizennyolc), 22 (huszonkettő), 24 (huszonnégy), 32 (harminckettő) és 85 (nyolcvanöt) szakasza);
- alatt a bukovinai agrárreform törvény vonatkozó szakaszainak megjelölése.

Az erdélyi agrárreform törvény fent felsorolt és most már az alkotmányba is felvett szakaszai közül a 13—14 számú szakaszok a kisajátítás mértékére vonatkoznak, a 16-ik szakasz a művelhető föld meghatározását, a 18-ik szakasz a terméketlen területekre vonatkozó rendelkezéseket, a 22-ik szakasz a birtokos egységesítését, a 24-ik szakasz a legelők létesítésére vonatkozó, a 32-ik szakasz a községi erdők alakítására vonatkozó rendelkezéseket tartalmazza és végül a 85-ik szakasz a kisajátítást szenvedő tulajdonosnak járó ár kifizetéséről szól.

Az alkotmányba ilyenformán bevett szakaszok egyrésze tényleg az agrárreform tör-

vény leglényegesebb és alapvető szakaszainak tekinthetők, kerültek azonban ezzel kapcsolatban egészen másodrendű fontosságú intézkedések is az alkotmányba, viszont kimaradtak a fontosabb szakaszoknak lényeges része.

Az alkotmány 132-ik szakasza az erdők kisajátításáról szól, csak a régi királyságra, Bukovinára és Besszarábiára vonatkozólag, mindazonáltal az összehasonlítás érdekessége szempontjából teljességében közöljük:

132. szakasz. Abból a célból, hogy a régi királyságbeli, besszarábiai és bukovinai falusi lakosság tüzi és épületfa szükségletei kielégítenek, az állam köteles, hogy saját mezei, dombvidéki vagy hegyi erdőből az e célra szükséges területeket rendelkezésre bocsássa.

A régi királyságban és Bukovinában ott, ahol az államnak nem volnának erdői, a község központjából számított husz kilométer körzetben a fenti szükségletek kielégítésére, eltérőleg az olteniai, munteniai, moldovai és dobrogeai agrárreformról szóló 1921 július 17-iki törvény 7. szakasz c) és 8. szakasz a), b) és c) betűitől és a bukovinai agrárreformról szóló 1921 július 30-iki törvény 5. szakasz a) pont IV. bekezdésétől és a 6. és 7. szakaszok, kisajátítható akár a köz, akár a magánjogi személyek erdőiből, amelyek e körzetben találtnak s csak ilyenek hiányában fog arányosan kisajátítani, az összes magántulajdonosok erdőiből, akik e körzetben találtnak, azonban csak e szükségletek határain belül s minden esetben, minden egyes tulajdonosnál száz hektári nem éríthető terület tiszteletben tartása mellett.

Nem sajátíthatók ki, bárki volna is tulajdonosuk, az újra ültetett, vagy újratültetés alatt álló erdők.

A kisajátítandó erdők kitermelésére vonatkozó eladási szerződések, amelyek a kisajátítás pillanatában érvényben lesznek, tiszteletben fognak tartatni.

Az így kisajátított erdők az állam tulajdonában maradnak s általa fognak igazgattatni és kitermelteni, hogy a törvénynek megfelelően s első sorban a fenti szükségleteknek eleget tehessen.

Ez erdők kisajátítása a bíróság által megállapítandó igazságos és előzetes kártalanítás mellett történik.

A kisajátítás módját külön törvény fogja szabályozni.

Utóbbi szakasz magyarázatául tudnunk kell, hogy a régi királyságbeli és a bukovinai agrár törvényekben az erdők kisajátításáról szó sincsen, viszont a besszarábiai agrártörvény az összes erdőt kisajátította. E tekintetben tehát szembeillő igen nagy eltérés van egyfelől a régi királyság és Bukovina, másfelől Erdély és Besszarábia agrárreformja között. Erdélyben, amint tudjuk a törvény 32-ik szakasza szerint községi erdők létesítenek, amelyekhez magánosok erdejei sík és dombos vidéken 100 holdig, hegyvidéken 200 holdig igénybevehető, Besszarábiában az erdők kiterjedése minimális, úgy, hogy ott a törvény kisajátító rendelkezéseinek különösebb jelentősége nincs. Így tehát a multban Erdély erdő birtokosai, szemben a régi királyságbeli és bukovinai-erdőbirtokosokkal, ki voltak szolgáltatva az agrárreform törvény kisajátító intézkedéseinek, amely részükre kisajátítási ár gyanánt az erdők 1913. évi értékét határozta meg.

Ez az aránytalanság némileg enyhül, de nagyrészt továbbra is fennáll az alkotmány fenti rendelkezésének dacára is, amennyiben az épület és tüzifaszükséglet kielégítésére az alkotmány fenti szakasza szerint elsősorban az állami erdők jönnek tekintetbe és csak amennyiben ilyen erdők nem volnának, vonhatók be a köz- és magánjogi személyek erdejei is és végül csak ilyenek hiányában a magántulajdonosok erdői, azonban csak a szükséglet határain belül 100 hektár ki nem sajátítható minimum tiszteletben tartása mellett.

Az erdélyi törvényben illetőleg a kormányzótanács rendeltörvényében szintén benne volt egy fenti körzet meghatározáshoz hasonló rendelkezés, amely szerint magántulajdonosok erdejei csak 15 kilométeren belül kerülhetnek kisajátításra, ez az intézkedés azonban a törvény végleges szövegéből kihagyatott; ezzel szemben a régi királyságban és Bukovinában fennáll a 20 kilométeres körzet.

Az alkotmány fenti szakasza szerint nem sajátíthatók ki bárki volna is tulajdonosok az újra ültetett vagy újratültetés alatt álló erdők, ilyen rendelkezés az erdélyi törvényben nincsen, pedig ez igen lényeges különbséget jelent, amennyiben nálunk a vágás arányában az erdők újratültetés, azaz felújítás alatt állanak.

„Gazdák”

Biztosító Intézet
Részv. - Társaság

Székhelye: Arad. Vezérképviselősegek: Aradon, Kolozsváron, Brassóban, Temesváron, Nagyváradon, M.-vásárhelyen, Déván, D.-sztmáronban, Gy.-fehérváron, Szatmáron, N.-enyeden és Tordán. Elfogad tüzi, jég élet, betörés, lopás, baleset, szavatossági, kifizetési stb. biztosításokat. Egyesületi tagok külön kedvezményben részesülnek. Minden biztosítási ügyben részletes tájékoztatást nyújtanak a vezérképviselősegek és egyesületünk titkári hivatala.

Az alkotmány fenti szakaszában benne-foglaltatik, hogy a kitermelésre vonatkozó eladási szerződések, amelyek a kisajátítás pillanatában érvényben lesznek, tiszteletben fognak tartatni; ezt a kérdést Erdélyben miniszteri rendelettel intézték el, amely rendelkezést a helyi kisajátító bizottságok tetszésük szerint hol respektálnak, hol nem.

Legnagyobb a különbség azonban az alkotmány feni rendelkezése és az erdélyi törvény erre vonatkozó intézkedései között a kártalanítás kérdésénél: Az alkotmány 132-ik szakasza szerint a régi királyságban és Bukovinában az erdők kisajátítása a bíróság által megállapítandó igazságos és előzetes kártalanítás mellett történik, addig az erdélyi törvénynek az erdők kisajátítására és a kártalanításra vonatkozó 52-ik szakasza a következőképen szól: Az erdők árának meghatározásánál tekintetbe fognak vétetni a faanyag minősége, fajok, a közlekedési utak, a vasúti állomásoktól és az eladási központoktól való távolság, anélkül azonban, hogy a megszabott ár az 1913. év előtti utolsó 5 évnek helyi vagy vidéki középárát meghaladhatná.

Az ár kifizetésére pedig a 85-ik szakasz intézkedik a következőképen: A kisajátítást szenvedő tulajdonosnak járó ár kifizetése készpénzben vagy 50 év alatt törlesztendő és évenként 5%-ot kamatozó járadék kötvényekkel történhetik.

Tehát amíg a régi királyságban és Bukovinában az ármegállapítás erdőknel bíróság kezében van, addig az nálunk a kisajátítási bizottságok eszközlik, amelyek a legtöbb esetben erdészeti szakértő véleményének minden meghallgatása nélkül néha 100 lelig is lemenő kisajátítási árt állapotának meg olyan erdőknel, amelyeknél értéke ma a megállapított kisajátított ár 100—200-szorosát is kiteszi, ezt az árat Erdélyben 50 éven keresztül törleszti le az állam adván évenként a kisajátított érték 5% át, addig Bukovinában és a régi királyságban a megállapítandó kártalanítás, az alkotmány 132-ik szakasza szerint igazságos és előzetes.

Terjesszük az „Erdélyi Gazdát”
a gazdák körében!

A pünkösdi rózsán értékesítéséről.

Irta: dr. Péter Béla

„Pünkösdi rózsának” nevezi nálunk a nép a tavaszi héricset (*Adonis vernalis*). Ez a szép tavaszi virágunk a magasabb fekvésű kaszálókon és legelőkön nagyon el van terjedve. A kopár hegyoldalakon, a hol csak a juh legel, ott nyílik április havában a tavaszi héric és virágnylása elhuzódik május közepéig. Szép nagy sárga virágai kinyitott állapotban elérik a 60 mm. átmérőt, tehát eléggé tekintélyesek, úgy hogy a laikusnak is feltűnnek. Kirándulóink mohón szedik csokorba, legények és katonák kalapdisznak tűzik fel. A nép megtisztelti ezt a virágot a pünkösdi rózsá elnevezéssel, a mi jelzi, hogy nem valami igénytelen, hanem feltűnő és szép virágról van szó. Ez a növény eddig csekély jelentőséggel bírt. Szép virágát csokorba fűzték és ezzel vége volt az ő nevezetességének. A gazda nem törődött vele eddig. Azt látta, hogy terebélyes bokros hajtásait a legelésző állatok óvatosan elkerülik, nem nyúlnak hozzájuk, ezért tehát ott maradt egész nyáron a hirc a legelőn míg magját meg nem érlelte és zöld levele el nem száradt. A hegyoldalak kaszálói, az u. n. szénafüvek is sűrűn meg vannak rakva a héric bokraival, de ott sem törődik vele senki. Most legújában nagy nevezetességre tesz szert a tavaszi héric t. i. keresett gyógynövényé vált. Az orvosi és gyógyszerészeti szaklapok sűrűn hoznak szakcikket a héric újabb jelentőségéről. A tavaszi héric u. i. mérges növény, amely olyanféle mérgeanyagot tartalmaz, mint a gyűszűvirág (*Digitalis*), amely tudvalevőleg a legfontosabb szívbaj elleni orvosságot szolgáltatja nekünk. A tavaszi héric a gyűszűvirágot pótolhatja, sőt annál jobb, mert nem okoz olyanféle kellemetlen mellékhatásokat (gyomorrontást) hosszabb használat után, mint a gyűszűvirág. Ezért most feléje fordul a figyelem és a világpiac keresetté válik a tavaszi hirc.

Midőn ezt a t. gazdák figyelmébe ajánlom, egyúttal arra szólítom fel a hegyi legelők és rétek tulajdonosait, szedessék össze a tavaszi héricset, szárítsák meg a padlásukon és küldjék be beváltás végett a kolozsvári gyógynövénykiserleti állomásra. Megszáritott állapotban kilóját 7. L.-vel váltjuk be. Eddig teljesen haszontalanul nőtt ez a burján a legelőn és réten, a gazda semmi

hasznát nem vette, értékesítsük tehát a fent jelzett módon.

A gyógyászatban a héric zöld hajtásait használják, ezért tehát vágjuk le sarlóval a hircet töben és haza szállítva szárítsuk meg árnyékban, hogy zöld színét megtartsa. A virágára vagy termésére nincsen szükség, ezt el kell lökni. Áprilisban bár szépen virágozik már, de azért akkor még kisebbre nőtt a héric, májusban kezd felcseperedni a zöld hajtása, azért inkább májusban gyűjtsük össze, amikor hajtásai már elég magasak és ezért kiadósak. A zöld hajtás 40 cm. magasra is megnő. Gyűjtése igen háladatos, mert súlyos növény, ami a kiló szerinti beváltásnál fontos körülmény,

A héricre nagy mennyiségben van szükség, waggontételekben is értékesíthető, túlermeléstől nem kell félni. A beküldött árú azonnal készpénzben ki lesz fizetve. Felyvilágosítással szolgál fentti.

A gyümölcsfák trágyázása.

A külföldön magából a tenyésztésből megélnék sok helyen az emberek. Ez is hoz szép és nagy hasznót, csak gonddal, szakértelemmel és szeretettel kell vele foglalkozni. Még rosszabb talajon, változó, szélsőséges és száraz klíma alatt is lehet jövedelmező a gyümölcsfatenyésztés, csak ügyelni kell a termelés követelményeire.

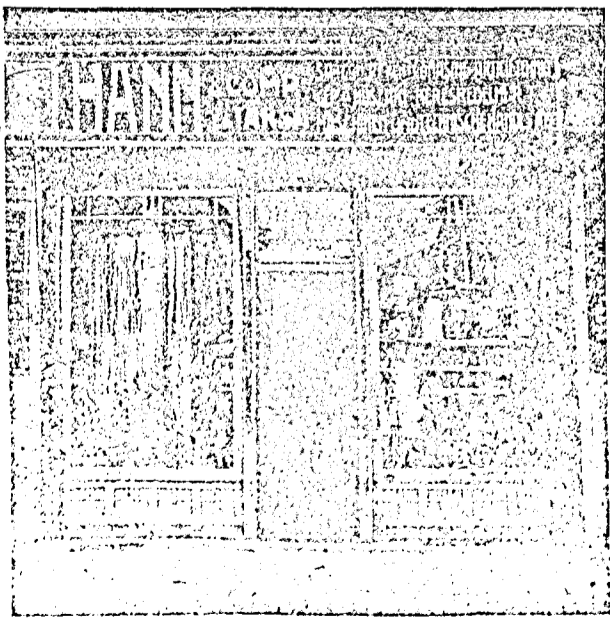
A gyümölcsfánál épp úgy meg kell adni a kedvező lermelési feltételeket, mint más növénynek és pedig:

1. meg kell választani számára a megfelelő helyet;
2. és a talajnak, fekvésnek és éghajlatnak megfelelő fajtát;
3. gondozni, ápolni kell, mint más kultúr-növényt; végül
4. szakszerűen kell ellátni tápanyagokkal, azaz megfelelőleg kell trágyázni.

Ebben és a következő közleményekben erről a kérdéstről, mint legfontosabbról, lesz bővebben szó.

Van-e szükség a gyümölcsfa trágyázására?

Csodálatos, hogy ebben a kérdésben még intelligensebb (de nem tanult!) gazdaktól, sőt még olyanoktól is halljuk azt a véleményt, hogy a gyümölcsfa nem szorul reá a trágyázásra, kik különben szántóföldjeiket rendszeresen trágyáz-

Raffia-háncs
rézgalic, kénpor, rézkénpor, Manillazsineg,
Szöllőpermetezők
favédelmi- és vetőmagcsávázó szerek,
Köszénkátrány

gazdasági gépek és eszközök, géphajtószijak, szerszámok stb.
legolcsóbban kaphatók az E. G. E. géposztályában

HANN és TÁRSÁ GÉP- ÉS MŰSZARI KERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Kolozsvár, Str. Regina Maria (volt Deák Ferenc-u. 1. II.)
Telefonszám: 2-35.
Sürgőnyezim: Hanncomp.

zák. Az illetők arra utalnak, hogy a gyümölcsfa a legtöbb helyen terem trágyázás nélkül is, mert gyökérzetét az altalajban messze terjeszti ki és évről-évre új talajrétegeket behálózva, megszerzi magának azt a tápanyagmennyiséget, amennyire szüksége van.

Tényleg gyakran látjuk, hogy egyedül álló gyümölcsfák mégrosszabb talajban is szépen fejlődnek és elég szép terméseket hoznak, mert gyökérzetüket hihetetlen távolságban szétfeljesztve, nagy és kiterjedt „élelmi-teret“ tudtak maguknak szerezni. Kérdés azonban, nem volna-e jobb és hasznosabb s hogy mennyivel több hasznot tudna gazdájának produkálni, ha életerejét nem volna kénytelen az élelemkeresésre szolgáló gyökérzet tulságos kifejlésztésére fordítani és ha az erre fordított tápanyagokból — gyümölcsöt tudna gazdájának termelni. Ez olyan állapot, mint volt a háború alatt, mikor a többgyermekes családapa kénytelen volt egyik kényérkereső gyermekét otthonfogni, hogy a pár deka lisztért, zsirért a boltos előtt sort álljon.

Mint német kísérletek igazolták, sokkal többet és jobb minőségűt termelt rögtön a gyümölcsfa, ha trágyát — tehát már kész ételmezt — kapott és az eddig a gyökérzet fejlesztésére fordított erejét hasznosabb produkcióra — azaz a gyümölcs táplálására — tudta fordítani.

A kertekben vagy egyebütt sűrűbben egymás közelébe ültetett gyümölcsfáknál azonban még rosszabb a helyzet, (mint egyedül álló vagy egymástól távolabb álló fáknál) mert a fáknak oldalt szétterülő gyökérzete pár év múlva már összeér, egymásba fonódik és egyik fa a másik elől akarja a talaj tápanyag készletét elhasználni. A végeredmény természetesen az, hogy — végül is a talaj így hamarabb kihasználódik és csakhamar mind két fa — koplalni fog.

Kétségtelen és számtalan kísérlet alapján bebizonyított tény, hogy a gyümölcsfa is kiéli idővel a talaj tápanyagkészleteit, és ekkor először a terméseiben hanyatlak le majd ő is elpusztul, tehát ő is épp úgy reászorul a mesterséges trágyázásra, mint minden más növény.

A gyümölcsfát a német termelők rendszeresen trágyázzák és a terméseredményekben megkapják költségeiket. Igaz, hogy ezen okos eljárás ott sem terjedt el oly könnyen a gazdák között, egyrészt, mert a gyümölcsfa trágyázás után nem lehet oly gyors eredményeket elérni, mint a rövidéletű 1—2 éves más kulturnövényeknél, tehát a költségek is csak évek múlva kezdenek visszatérni, tehát ez sokakat tart vissza. Másrészt csökkönyösebb, öreg gazdák azt vetették a trágyázás ellen, hogy a gyümölcsfa ugysem terem évről-évre, mert ha egy évben nagy termése volt, akkor pár évig — pihen. Ez tényleg így szokott lenni a nem rendszeresen trágyázott gyümölcsfáknál, de éppen ez mutatja azt, hogy ez éppen azért van így, mert a fa a nagy terméssel föléltte a talaj tápanyagkészleteit és most a gyökérzetnek ismét új talajrétegeket kell „föltárnia“, hogy a levélzet, a rügyek, a fatörzs és ágak fás szövetének továbbépítéséhez évenként szükséges tápanyagmennyiségen felül a gyümölcsképzésre szükséges tápanyagokat megszerezhesse.

Ha a fa rendszeres trágyázásban részesül, úgy évről-évre hoz az termést, mert rendelkezésére állnak a szükséges tápanyagok.

Az Németországban végzett kísérletek is bizonyítják, mert ha a gyümölcsfákat évről-évre

rendszeresen trágyázták, úgy éveken keresztül gazdag terméseket adtak, hacsak az időjárás nem hiúsította meg valamelyik évben a terméshozamot. Hogy ez így van, azt mutatják még a rendezten vezetett kertészetekben a törpeförszű, vagy a drótra kihuzott „alakított“ (u. n. formafák) gyümölcsfák is, melyek jól trágyázott és fölászott földben élnek, zöldség vagy más növények között, tehát olyan földben, mely gazdagon el van látva tápanyagokkal.

Többször megessik, hogy a gyümölcsfák bő termés után — különösen tápanyagokban amugyis szegény homoktalajon — ugynevezett „gutaütést“ kapnak. A gazdák legtöbbször másban keresik az okot és nem gondolnak a tápanyaghiányra, azt hívén, hogy a fa is olyan, mint a jól élő kövér ember, kit azért üt meg a guta, mert „jól ment a dolga.“ A gyümölcsfánál az megfordítva van, mert ez az éhségtől kapja meg a bajt. A legtöbb esetben pedig, helyesen keresztülvitt trágyázással lehetett volna segíteni, azaz a bajt — megelőzni.

Erdészet.

Az erdők faállományáról általában.

Irta: Márton Sándor.

Az erdők faállományára nézve az erdészet három főhatárpontot különböztet meg, u. m.: betelepítés, felnevelés s vágatás.

A faállományok betelepítésénél megállapítandók a betelepítésre legalkalmasabb fajok. Erre nézve irányadó, hogy a fák legjobban csakis bizonyos talaj s éghajlati viszonyok közt növekedhetnek. Ezeket a talaj és éghajlati viszonyokat együttesen *az illető fa nem termőhely viszonyainak* hívjuk. Ezért a telepítendő terület termőhelyi viszonyai szerint válasszuk ki a fakeserlethez képest a legmegfelelőbb fajmet. Igen jó támaszpontul szolgál erre nézve, hogy az illető területen, vagy ennek szomszédságában vagy ugyanoly termőhelyen legjobban mily fajok tenyésznek s melyek a keresletnek tárgyai. Ha nem tudunk határozni, akkor az olt termő fajok megtartása legyen döntő és kísérletezésbe csak kis mérvben menjük bele. Az ily megállapodás szerinti fajmet *főfajmetnek* nevezük s *mellékfajmetnek*. Ezenkívül a gyengébb talajra sűrűbb lombozatu fajmet is részben telepítsünk be a talajnak védelme és esetleges javítása céljából. Így p. o. a tölgy V., V. termőhelyen, ha a tölgy már legalább 0.6 arányban be van telepítve, 0.2—0.5 arányban magvetéssel bükköt, ültetéssel erdei- vagy fekete-fenyőt elegyítsünk közbe. Ez lesz a *mellékfajmet*. Természetesen gondot kell arra is fordítani, hogy közbetelepítéssel a főfajmet el ne legyen nyomva, azaz, ha a főfajmet eleinte lassu növéssü, a mellékfajmet ne legyen gyors növéssü, vagy legalább is 2—6 évvel később telepítsük be s később a nevelés alatt gyérsük ki, különösen a jobb talaju foltokon, ahol szerepük ugyis korlátozott, mert a jó talajrészt javítani ugysem kell.

A betelepítéshez anyag szükséges, t. i. *mag* vagy *csemete* avagy *arjadzó tuskó*, mert az erdők felújíthatók magról avagy magból kelt csemetékkel és a levágott fák tuskói s gyökereiből keletkezett hajtásokról u. n. *sarjakról*. A magmegszerzés t. i. gyűjtés, eltartás stb. és a csemetenevelés, valamint a magvetés és a csemete ültetésről e szük keretben nem szólhatok s ezért

ezt mellőzve arra terek át, hogy *magról* miként lehet erdőt telepíteni.

A magról való erdőtelepítés főleg kétféle, a fennálló fákról lehulló magról való u. n. *természetes uton vetődés* vagy *vetönyülés* útján u. n. fokozatos vágásokkal, másik módja a *mesterséges*, mely kétféle: magvetés és csemete ültetéssel.

Sokat vitatkoztak afelett az erdészek, hogy melyik jobb, mert 1. nincs minden vágás téren magtermő fa ekkor és 2. új fanem behozatalakor, valamint 3. magtermésnek hosszas elmaradása s késése esetén mindig a mesterségeshez kell folyamodni; viszont pedig a vetődés mindig sokkal olcsóbb mód.

Ezelőtt 40—50 évvel a mesterségesnek adtak előnyt egy fanemmel, így előny s hiba egyesült a hiba felülkerekedésével, úgy hogy ez sok rovar és szélöntés kárral járt s ezért ma a másik szélsőségre, a vetődésre fektetik sokan a főszlyt. Ezek közt *legjobb*: vetődésre, ha lehetőség van, az erdőt ez alatt gyérsíteni és az új fanemet néhány évvel a bevetődés nemét teljesülése előtt előre alá betelepíteni s a vetődés után a hiányokat mesterségesen pótolni. Ellenben, ha a vetődés lehetetlen (pl. nincs magtermőfa), akkor gyérsíteni s magvetéssel alátelepíteni a területet. A magról vagy csemeteültetéssel betelepített erdőt *szálerdőnek* nevezzük.

Fődolog a betelepítésnél, hogy 1. minél előbb teljes sikerű legyen, 2. a fiatalos mielőbb záródva növekedhessenek, mert így a felfele növés előlesz mozdítva s a talajvédelem s javítás követelményei is megtörténik és 3. inkább kisse ritkább, mint sűrűbb legyen a betelepítés.

A *sarjadzással* való betelepítés, fenyőknél, mint nem sarjadzóknál s egyéb gyengén sarjadzóknál és a vénfáknál, melyek legtöbbször nem sarjadzanak, — nem alkalmazható s ezért ez korlátozott. Mindamellert elterjedtsége nagy, a költség nélkül való gyors betelepülés következtében. De hiányait nagy erős csemeteültetéssel kell pótolni s ez drága s ezért legtöbbször elhanyagolják a pótlást, úgy hogy az erdő folyton ritkul. De növekedése is korlátozott, mert a tuskónak gyökérzete, mely levágás előtt szálát tartott fenn s levágás után csak kis sarjat táplál, a sok tápnedv tulleítés miatt sorvad mindaddig, amíg a sarj annyira nem nőtt, hogy a kevesbedett tápnedvet felhasználja, de ekkor a tovább nőne, azonban nincs oly gyökérzet, mely több tápnedvet adhatna és ekkor a további tápláláshoz új gyökérzetet nem tud fejleszteni s így a sarj növekedése erősen csökken. Innen van, hogy a kellő sarjerdő is 2—3-szori levágásra alkalmas, ugyannyira, hogy új tuskónyerés végett szálerdő módra ujonnan telepítendő. A növekedéscsökkenés 40—50 évnél áll be s ily koruak vágathók le 2—3-szor, míg ellenben a 8—25 évre beosztott sarjerdők 4—5-szori levágást is kibírhatnak.

Részemről a sarjfelújítást, amennyire csak lehet, korlátozandónak tartom, kivéven az akácot, mely gyökérről is jól sarjadzik.

A betelepítés után a *faállományt fel kell nevelni*. A felnevelés, a védelem és gondozásból áll. A felnevelés ideje alatt a fák növekednek oly módon, hogy a kéreg alatti levő zöldrétegnek külső széle a kérgel, a belső oldala pedig a fatestét növeli az által, hogy sejtosztódás útján terjeszkedik, azaz nő s az előző évi növekedésre reá s hozzá nő. Az ily évi növekedések képezik az *égygyűrűket*. A fák ily növéssét a tápnedveknek

a sejtekbe levegőnyomás által való beszorítása állja elő, miáltal az előző évgyűrűk nyomatnak, összeszorítatnak és sűrítettnek. A fának legbelső része ezért tömöttebb s ez sok fánál keményebb is, tartósabb is és sötétebb színű. Ezt a részt *gesztnak*, a külső lágyabbat s világosabb színűt *szijacsnak* nevezzük.

Az ily növés a törzs egész felületén képződik, mint valami lepel s az évgyűrűkről meg lehet állapítani, hogy a fa hány éves. A fának ily növése nem mindig egyforma, sőt korszakokként is eltérő, u. m. bizonyos korig — mely általában fanem szerint különbözően — még pedig szálerdónél 80—100, sarjerdónél pedig 40—50 évre esik növekedő és ezentul eső. Aki ezen korra teszi a vágásbeosztást, azaz a *vágásforgót*, a legnagyobb fatermésre alapítja a gazdaságot. Ellenben aki a legértékesebb fa-nevelését tűzi ki ki célul, annak minél vastagabb törzs nevelésre kell néznie s ez esetben a vágás forgóéveinek számát fel kell emelni a legtöbb anövekvési idejét meghaladó korra. Ez a kor 90—120, ritkán tölgnél 150 év. Sarjerdónél ez az elv nem érvényesíthető, mert 60—70 éves tuskó rosszul s gyakran már nem is sarjadzik. E két irány mint két szélsőség közt a legmagasabb talajjáradék szerint is lehet a vágásforgót megállapítani. Ez a két szélsőség közt a középut, de megállapítása nagyon bizonytalan, a jövőre vonatkozó és csak feltevéseken alapuló számítások miatt és így alapja ingatag. Legujabban az értékes faanyag termelése bizonyul leg-gazdaságosabbnak. De akármiként rendezzük be az erdőt, a *levágatásig a betelepített faállományt fel kell nevelni*, amely különösen a tűz, a lelegeltetési kihágások, rovar és szeldöntések elleni védekezésből áll. Az első három ellen a kellő őriztetés, az utóbbi kettővel szemben főleg az elegyített fanemű faállományok létesítése a fővédőszabály. Egyéb ilyenmü intézkedések e szük keretben nem tárgyalhatók.

A felnevelés alatt, a nevelendő fák értékének emelésére nagy hatással van, ha az értékesebb fának a létért való küzdelemben segítségére sietünk azáltal, hogy a gyengébbet, avagy már amugy is elnyomott és így nem életképeseket kivágatjuk s ezzel az erősebb s amugyis felülkerekedőket a kellő növekedésben még a küzdelem elején támogatjuk. Az ily ritkításokat *erdőgyéritésnek* (áterdölés) hívjuk. A gyérités igen fontos ténykedés s erre érdemes áldozatot is hozni, de nem szabad tulkorán tenni, nehogy a fák elterebélyesedjenek s rövid törzset fejleszzenek. A kor a gyérités megkezdésére általában szálerdónél 18—25, a sarjerdónél 10—15 év. Általában szabályul tekintsük, hogy *inkább kevesebbet gyéritsünk ki, mint többet*, mert a kétése elnyomottakat utólag pár év mulva ki lehet szedni, de a kivágottakat új ültetéssel pótolni nem lehet. Ezért legelső gyéritésnél a többi fák lomb-sátora alatt kevés levélzettel bíró, girbe-gurba növesű és a kiszáradt, vagy a kiszáradás előrehaladt állapotban levő és száraz csucusu fákat vágassuk ki, úgy hogy az erdő világosodjék. Legjobb télen kijelölni a kivágandókat a gyökfő vagy felső gyökérre tett jelzéssel pl. o. olajos festék, ellenőrzésként nem szabad oly tuskónak lenni vágatás után, amelyen nincs olajos festék, ami a vágatást, lopást stb. ellenőrzi. A második gyérités 8—10 év vagy ritkán 15 év mulva következik. Harmadik és negyedik gyérités a szükséghez mért időközben végzendő s főszabály legyen, hogy a

felső lombsátor sohase legyen a gyérités által megszakítva és legfeljebb ritkultnak lássék. És hangsúlyosom, hogy a gyéritések fontosságát az a körülmény egymagában is igazolja, hogy *oly faállományt fogunk vágatni, amelyet neveltünk s e szerint lesz a jövedelem mérve is*. A felnevelt faállomány vágás alá kerül, ha az ideje elérkezett s ekkor *vágásra érettnak* mondjuk a fát, amely pedig akkor áll be, amidőn a fának magassági, majd vastagsági növekvése néhány év alatt tetemesen kevesbedett, úgy hogy a vele való várakozás, a 80—120 év alatt összegyűlt faanyag nagy értéke miatt veszteséggel járhat. A *kivágás* történhetik házilag és eladva a levágott fatömeget. Ha van tőkepenze a birtokosnak és nem sajnálja a fáradságot és ért is hozzá: akkor vágattassa önmaga, míg különben eladhatja, vagy állva tövön, avagy a vállalkozó vágatja s a különböző fajta anyag után fizet a vevő, így külön szálla után hosszúság szerint, köbméter vagy darabszám szerint hosszúsági s vastagsági osztályokban, dongadarab után, deszdaszám után stb., stb. a faállomány szerint. Ez ismét oly széles tér, hogy erről bővebben írni nem lehet s ezért csak azt említem fel, hogy *a faanyag nagy térfogata és sulya szállítását költségessé teszi* és ebben lehet kellő leleményességgel nagy megtakarításokat elérni s ezzel a tiszta jövedelmet tetemesen fokozni.

Eljutottan a rövid ismertetés végére, pedig hosszú időről van szó. Amig az elvetett mag kikel, csemetéje nő s hatalmas szállfává fejlődik, 100—150 év telik el! Átlag 5 emberöltő ideje. Ez int bennünket az óvatosságra az erdők kezelésében s arra készített, hogy a tapasztalatokat figyelembe vegyük. És emellett az erdők faállománya iránt természetkedvelésből erdőszeretettel kell viseltetnünk, mert habár igaz, hogy az erdő talaj s faállományból áll, de a kopasz erdőtalaj, hasznót nem hajtó s kevés természeti szépséggel bíró tárgy, legkivált, ha természeti tulajdonságaival nem egyező, tehát termőképességét rontó műveléság alatt áll. Jegyezzük meg újból, hogy a fatermelés a talajt sohasem rontja s nem ronthatja, sőt védelmezi. De hogyan is ronthatná, mikor a faállomány takarja be s oltalmazza a talajt, az a faállomány, amely a vidéket széppé, kedvessé teszi s amelyben cseng a madárszó, ahol futkos az őz és amelyben az éltető, tiszta, üde levegőt élvezzük és a lombsátor alatt kristálytiszta forrás csengedezik, ahol a természet nagy-szerű munkáját lépésről-lépésre gyönyörrel telten figyelhetjük meg. Ez a faállomány a természet temploma, amely lelket felemelően hatja meg a belépőket s magához bilincseli a kezelő erdész szeretőt, mert számára a faállomány nemcsak hasznos, hanem féltett kincs is.

Törvények, rendeletek.

Rendeletek az erdő kisajátításáról.

A földművelésügyi vezérigazgatóság az erdő kisajátításra nézve a következő rendeleteket adta ki:

Elnök Ur!

Tisztelettel tudatjuk, hogy az erdészeti hivatalok véleménye (avizo) tanácsadó vélemény jelle-gével bír, tehát a bizottság részére szükséges, hogy tényállást jobban megvilágítsa és hogy elvben irányítást adjon, melyet a törvény vagy a vég-

rehajtási utasítás nem adhat meg. Ennek következtében ezen szakvélemények a határozat kihirdetése előtt bekérendők, kötelezők annyiban, hogy azok tekintetbevételevel kell eljárni, ami az elvben való döntést vagy a törvény által kívánt minősítést illeti, viszont a bizottságoknak megmarad a szabadsága olyan kérdésekben, mint a faszükséglet ellátására szükséges területek megállapítása, legelső szükségletek megállapítása stb. Aláírások.

Gazdasági Tanácsos Ur!

Tudomásunkra jutott, hogy egyes bizottságok tévesen alkalmazzák a törvény 32-ik szakaszát és az erdők kisajátításánál ahelyett, hogy a 33-ik szakaszban előírt szükséglet kielégítését tekintetbe vennék csak 100, vagy 200 holdat sajátítanak ki. A 32-ik szakasz b. pontja így értelmezendők, hogy a sík és domb vidéken a 100 holdas és a hegyvidéken a 200 holdas határ és érinthetetlen minimum és a nem kisajátítható maximum, más szóval a 32-ik szakasz rendelkezései alapján a bizottság kisajátíthatja az erdőköt egészen 100 vagy 200 holdig. A téves értelmezés alapján hozott határozatok revízió céljából betérjesztendők. Aláírások.

Szőlők és gyümölcsösök bérbeadása.

A távollevők szőlő birtokainak bérbeadására nézve a következő rendeletek jelennek meg:

Gazdasági Tanácsos Ur!

A 3122—1923. számú miniszteri rendelettel helyben hagyatott, hogy 1923. évre a távollevőkötől kisajátított összes szőlők és gyümölcsösök bérbe adassanak a helybeli szokásos bérért. A bérbeadás megegyezés vagy árverés útján eszközíandó, a bérbevevő részéről azon kötelezettséggel, hogy rendben tartja a szőlőket és a gyümölcsösöket és az 1923. év őszi fedését is elvégzi; a munkálatok az önk és a járási gazdasági felügyelők ellenőrzése alatt végzendők. Fentti feltételek biztosítására szőlőknél a tulajdonos köteles holdanként 1000 lei biztosítékot tenni. A bérösszeg fele a szerződés megkötésekor, másik fele 1923. szeptember elsején fizetendő. Ennek következtében felkérjük, sziveskedjék azonnal intézkedni ennek végrehajtásáról és mielőbb hozzánk beküldeni az erre vonatkozó munkálatokat, hogy a miniszternek jóváhagyás céljából beküldhessük. Egyidejűleg tudatjuk, hogy a miniszter intézkedett arra nézve, hogy a szőlők felmérésenek és elosztassanak. Aláírások.

Gazdasági Tanácsos Ur!

Hivatkozással 1923. március 14-én kelt 3897. számú a gyümölcsösök és szőlők bérbeadására vonatkozó rendeletünket tisztelettel van szerencsénk tudatni, hogy úgy az állam részére fizetendő bér, valamint a holdankénti 100 lei biztosíték, amely a 3122. számú rendelet alapján fizetendő a pénzügyigazgatóságnál fizetendő be a bukaresti szövetkezeti és birtokbárhelyezési pénztár javára (Casa Centrala a cooperativei și improprietaryi București). Ez alkalmossal felhívjuk figyelmét arra, hogy ez nem fogja az állam bevételeit alkotni, hanem a központi pénztár letétét tekintetbe véve, hogy a biztosítékból befolyó összegek a bérből befolyó összegektől külön kezelendők. A bevényeken a pénzügyigazgatóság elismervénye szolgál.

PIAC.

Országos vásárok:

- Május hó 13-án. Homoródszentmárton, Yinga, Déva, Korond, Magyarláros, Simánd.
- " " 14-én. Dézma, Nagyselyk, Puj, Réten, Sárköz.
- " " 15-én. Bánffyhunad, Gernyeszeg, Nagyborosnyó, Nagymajtény, Petrozsény, Szentbenedek.
- " " 16-án. Párdány, Obesenyő, Gardányi, Toroczkó.
- " " 17-én. Beszterce, Németbogsán és Somos.
- " " 18-án. Magyarigen.
- " " 19-én. Gornid, Kibéd. Krasznabéltek, Papolc.

HIRDETÉSEK.

Felsőrákosi fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1923. évi május hó 20-án d. u. 3 órakor a község házában évi rendes közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 24. §-a értelmében meghívottak. Ha a közgyűlés a megjelenő tagok csekély száma miatt határozatképtelen lenne, úgy a közgyűlés 1923. év május hó 27-én fog megtartani, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Mult évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. Zárszámadások megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. Mérleg megállapítás. 4. Tiszta jövedelemről való rendelkezés. 5. Az igazgatóság kiegészítése. 6. Felügyelő-bizottság választása. 7. Netaláni indítványok. 8. Javaslat szöv. üzletrészejegyzésre és taggyűjtésre. Az 1922 év dec. 31-én a tagok száma 180, üzletrészeinek száma pedig 206 volt. A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a bolthelyiségben kifüggesztett és mindenki által megtekinthető. Kelt Felsőrákos, 1923. évi április hó 5. *Az igazgatóság.*

Magyarpécskai fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1923-ik évi máj. hó 13-án d. u. 3 ó. a Clubul civil nagytermében rendes közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 24. §-a értelmében meghívottak. Ha a közgyűlés a megjelenő tagok csekély száma miatt határozatképtelen lenne, úgy a közgyűlés 1923. év május hó 20-án fog megtartani, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Mult évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. Zárszámadások megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. Mérleg megállapítás. 4. Tiszta jövedelemről való rendelkezés. 5. Az igazgatóság kiegészítése. 6. Felügyelő bizottság választása. 7. Javaslat szöv. üzletrészejegyzésre és taggyűjtésre. 8. Netaláni indítványok. 1922. év dec. 31-én a tagok száma 393, üzletrészeinek száma pedig 1370 volt, az év folyamán kilépett 2 tag 7 üzletrésszel. A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a bolthelyiségben kifüggesztett és mindenki által megtekinthető. Kelt Magyarpécska, 1923. április 18. *Az igazgatóság.*

Székelyudvarhelyi fogy. és értékesítő szövetkezet 1923. évi május hó 20-án délután 3 órakor a község házában évi rendes közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 24-ik §-a értelmében meghívottak. Ha a közgyűlés a megjelenő tagok csekély száma miatt határozatképtelen lenne, úgy a közgyűlés 1923. év május hó 27-én fog megtartani, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Mult évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. Zárszámadások megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. Mérleg megállapítása. 4. A veszteségről való tárgyalás. 5. Az igazgatóság kiegészítése. 6. Felügyelő-bizottság választása. 7. Javaslat szöv. üzletrészejegyzésre és taggyűjtésre. 8. Netaláni indítványok. 1922. év dec. 31-én a tagok száma 572, üzletrészeinek száma pedig 925 volt, az év folyamán kilépett 4 tag 5 üzletrésszel. A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a bolthelyiségben kifüggesztett és mindenki által megtekinthető. Kelt Székelyudvarhely 1923. ápr. 12. *Az igazgatóság.*

Tenkegörsédesi fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1923. évi május hó 20-án délután 3 ó. a gör. kath. iskolában évi rendes közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 24 §-a értelmében meghívottak. Ha a közgyűlés a megjelenő tagok csekély száma miatt határozatképtelen lenne, úgy a közgyűlés 1923. év máj. hó 27-én fog megtartani, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Mult évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. Zárszámadások megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. Mérleg megállapítás. 4. Tiszta jövedelemről való rendelkezés. 5. Az igazgatóság kiegészítése. 6. Felügyelő-bizottság választása. 7. Netaláni indítványok. Az 1922. évi december hó 31-én a tagok száma 266, üzletrészeinek száma pedig 3342 volt, az év folyamán kilépett 5 tag 174 üzletrésszel. A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a bolthelyiségben kifüggesztett és mindenki által megtekinthető. Kelt Tenkegörsédes, 1923. évi január hó 28-án. *Az igazgatóság.*

Mikéházi fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1923. évi május hó 21-én délután 3 órakor a község házában évi rendes közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 24 §-a értelmében meghívottak. Ha a közgyűlés a megjelenő tagok csekély száma miatt határozatképtelen lenne, úgy a közgyűlés 1923. évi május 27-én fog megtartani, mely tekintet nélkül a tagok számára határozatképes lesz. Napirend: 1. Mult évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. Zárszámadások megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. Mérleg megállapítás. 4. Tiszta jövedelemről való rendelkezés. 5. Az igazgatóság kiegészítése. 6. Felügyelőbizottság választása. 7. Javaslat szöv. üzletrészejegyzésre és taggyűjtésre. 8. Netaláni indítványok. 1922. év december hó 31-én a tagok száma 155, üzletrészeinek száma pedig 613 volt, az év folyamán belépett 3 tag 32 üzletrésszel, kilépett 2 tag 60 üzletrésszel. A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a bolthelyiségben kifüggesztett és mindenki által megtekinthető. Kelt Mikháza, 1923. április 15. *Az igazgatóság.*

Sztancsófalvai fogyaszt. és értékesítő szövetkezet 1923. évi május hó 20-án délután 3 ó. a szövetkezetnél évi rendes közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 24 §-a értelmében meghívottak. Ha a közgyűlés a tagok csekély száma miatt határozatképtelen lenne, úgy a közgyűlés 1923. év május hó 27-én fog megtartani, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Az igazgatóság kiegészítése. 2. Felügyelő-bizottság választása. Kelt Sztancsófalva, 1923. április 23. *Az igazgatóság.*

Ütkel "Hangya" fogyaszt. és értékesítő szövetkezet 1923. évi május hó 20-án d. u. 3 órakor a község házában 1922 évi rendes közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 24-ik §-a értelmében meghívottak. Ha a közgyűlés a megjelenő tagok csekély száma miatt határozatképtelen lenne, úgy a közgyűlés 1923. év május hó 27-én fog megtartani, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Mult évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. Zárszámadások megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. Mérleg megállapítás. 4. Tiszta jövedelemről való rendelkezés. 5. Az igazgatóság kiegészítése. 6. Felügyelő-bizottság választása. 7. Netaláni indítványok. 8. Határozat a szövetkezet felszámolására. — 1922. év december 31-én a tagok száma 963, üzletrészeinek száma pedig 993 volt, az év folyamán kilépett 14 tag 33 üzletrésszel. A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a bolthelyiségben kifüggesztett és mindenki által megtekinthető. Kelt Ülke, 1923. április 7-é. *Az igazgatóság.*

60 mm. kenyérhéj kapható kg.-ként 2 Lelért. Takarmányozásra igen alkalmas. Kolozsvár, Jókai-u. 9.

Gazdatiszt, ki a gazdaság minden ágában nagy jártassággal bír és husz éves bizonyítvánnyal rendelkezik bármikor belépésre állást keres. Cim a kiadó hivatalban. 3520

Naponta 60-80 liter tejet vennék heti vagy havi leszámlásra. Cim Kolozsvár, Jókai-u. 9. sz. Péküzet.

Eladó egy igen jól fejlett 5 éves sarga mén. Apja „Sárvár”. Cim Csépi Gábor Kercsed Tordaanyos vm.

APRÓHIRDETÉSEK.

Apróhirdetések ára: szavanként 1 lel. — Vastag betűkkel szedett szavak kétszeres aron számítatnak, — Legkisebb apróhirdetés díja 10 lel. Állást keresők részére 20 szögig 10 lel.

60 mm. kenyérhéj kapható kg.-ként 2 Lelért. Takarmányozásra igen alkalmas. Kolozsvár, Jókai-u. 9.

Gazdatiszt, ki a gazdaság minden ágában nagy jártassággal bír és husz éves bizonyítvánnyal rendelkezik bármikor belépésre állást keres. Cim a kiadó hivatalban. 3520

Naponta 60-80 liter tejet vennék heti vagy havi leszámlásra. Cim Kolozsvár, Jókai-u. 9. sz. Péküzet.

Eladó egy igen jól fejlett 5 éves sarga mén. Apja „Sárvár”. Cim Csépi Gábor Kercsed Tordaanyos vm.

Kwizda féle Sertéstáppor

a legjobb szer sertések egészségének ápolására és biztosítására. Kapható minden gyógyszertárban és drogériában.

Kwizda féle korneuburgi sertéstáppor

Eredeti csak a Kwizda névvel

3479

Az ERDÉLYI GAZDÁR ZSEBNAPTÁRA

gyönyörű kiállításban, nagy terjedelemben, értékes és változatos tartalommal jelent meg;

az 1923 évre.

A naptár, mely hivatva van a „Köztelek” zsebnaptárát is pótolni, nélkülözhetetlen kézi könyve gazdaközönségünknek. Ezért mint gazdasági szakönyv és vezérfonal, ott kell legyen minden falu minden szövetkezetének és magyar gazdacsaládjának asztalán egész esztendőben. — A naptár ára 20 leu.

A naptárra megrendeléseket elfogad az Erdélyi Gazda kiadóhivatala.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank

Kolozsvár, Mátyás király-tér 7. sz.

Alap ö keje: 16.000.000

Tartalék tőke: 15.000.000

093